Palveluosasto / Markkinayksikkö

14.11.2017

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 82/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maksupalvelulain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä vastinetta valiokunnalle esitetyistä lausunnoista. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa valiokunnalle toimitettujen kirjallisten asiantuntijalausuntojen johdosta kunnioittavasti seuraavaa:

Ohjelmistotoimilupien myöntäminen ja viranomaisen harkintavalta

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan pyytänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaa tarkastelemaan, millaisin keinoin ja välinein lakiehdotuksen 36 ja 40 §:ssä viitatussa analogisessa toiminnassa voitaisiin rikkoa kuvaohjelmalain 6 §:ssä säädettyä siten, että se muodostaisi esteen luvan myöntämiselle. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että perustuslakivaliokunnan huomautuksen perusteella ehdotetuista 36 ja 40 §:stä tulee poistaa viittaus kuvaohjelmalain 6 §:ään.

Perustuslakivaliokunnan mielestä erityisesti nyt ehdotettujen säännösmuutosten osalta viranomaisen harkintavalta jää lähtökohtaisesta oikeusharkintaisuudesta (”myönnetään”) huolimatta liian avoimeksi ja tulkinnanvaraiseksi (s.5). Valiokunnan mielestä kynnys sananvapauden ennakolliselle esteelle, luvan myöntämättä jättämiselle, on ehdotettu asetettavaksi liian alhaiseksi. Valiokunnan mielestä säännöstä on kvalifioitava esimerkiksi ilmeisyyden vaatimuksella. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että ehdotettuihin 25, 28, 36 ja 40 §:iin voidaan lisätä ilmeisyyden vaatimus.

Perustuslakivaliokunta ei lausunnossaan puuttunut toimiluvan peruuttamista koskevan 32 §:n muutosehdotukseen. Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, ettei ole estettä hyväksyä ehdotettua 32 §:n muutosta toimiluvan peruuttamisen edellytyksistä. Esitetty 32 §:n muutos on tarpeen ottaen huomioon sisäministeriön ja Poliisihallituksen lausunnoissaan esille tuomat ongelmat ulkomaisessa rahapelejä koskevassa mainonnassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Kansallinen turvallisuus toimilupapolitiikassa

Liikenne- ja viestintäministeriö on käynyt keskusteluja oikeusministeriön kanssa siitä, että toimilupaviranomaisen arvioima *kansallisen turvallisuuden vaarantuminen* voitaisiin ottaa huomioon esteenä ohjelmistotoimiluvan tai radioluvan (40 §) myöntämiselle. Oikeusminiteriö on pitänyt tällaista edellytystä toimiluvan myöntämiselle erittäin ongelmallisena perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö viittaa myös perustuslakivaliokunnan tästä esityksestä antamaan lausuntoon 40/2017 vp, jonka mukaan sananvapaussäännöksen keskeisenä tarkoituksena on säännöksen esitöiden mukaan taata kansanvaltaisen yhteiskunnan edellytyksenä oleva vapaa mielipiteenmuodostus, avoin julkinen keskustelu, joukkotiedotuksen vapaa kehitys ja moniarvoisuus sekä mahdollisuus vallankäytön julkiseen kritiikkiin. Ydinajatukseltaan sananvapautta on perinteisesti pidetty ennen muuta poliittisena perusoikeutena.

Voimassa olevan tietoyhteiskuntakaaren 30 §:n mukaan toimiluvan siirtäminen toimilupakauden aikana ei ole lähtökohtaisesti sallittua muutoin kuin tietyin edellytyksin poikkeustilanteissa toimilupaviranomaisen päätöksellä. Liikenne- ja viestintäministeriö tekee toimilupapolitiikassaan yhteistyötä kansallisesta turvallisuudesta huolehtivien viranomaisten kanssa.

Ohjelmistojen eurooppalaisuus, 209 §

Sanoma ja MTV Oy esittävät, että pykälää muutettaisiin siten, että vaatimusten kohteena olevien televisiokanavien eurooppalaisen ohjelmiston osuutta voisi toimijan oman valinnan mukaan mitata joko lähetystunneista tai ohjelmistobudjetista.

Ehdotettu säännös perustuu audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiiviin. Yhtiöiden esittämä ehdotus oli esillä hallituksen esitystä valmisteltaessa. Liikenne- ja viestintäministeriö on keskustellut artiklan tulkinnasta Euroopan komission kanssa, eikä pidä mahdollisena yhtiöiden esittämää muutosta 209 §:ään.

Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville 211 §

Sanoma ja MTV Oy vastustivat 211 §:ssä ehdotettujen velvoitteiden asettamista kaupallisille yhtiöille. Velvoite on kuitenkin tarpeen näkö- ja kuulovammaisten sananvapauteen sisältyvän oikeuden ottaa vastaan viestejä turvaamiseksi. Perustuslakivaliokunta ei puuttunut hallituksen esitykseen tältä osin. Liikenne- ja viestintäministeriö kuitenkin katsoo, ettei kaupallisille toimijoille ehdotettuja velvollisuuksia tulisi lisätä enää siitä, mitä sisältyy tähän hallituksen esitykseen.

Edellä mainitun vuoksi ministeriö katsoo, ettei tietoyhteiskuntakaaressa tulisi säätää tv-toimijoiden velvollisuudesta tuottaa ohjelmistoja viittomakielillä ja viittomakielille tulkattuna. Asia on kuitenkin tärkeä ja sen vuoksi Yleis-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

radio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädettyihin Yleisradion julkiseen palveluun on sisällytetty tehtävä tuottaa palveluja viittomakielellä. Suomessa Yleisradio Oy:lle asetettu julkisen palvelun tehtävä edellyttää Yleisradiolta erityisryhmien palvelemista.

Televisiotoimijoille aiheutuvista kustannuksista johtuen liikenne- ja viestintäministeriö ei katso kohtuulliseksi säätää erityisiä velvoitteita koskien tv-toimijoiden tilausohjelmapalveluja (esimerkiksi Ruutu- ja MTV-Katsomo-palvelut) eikä Näkövammaisten liiton ehdottamia säännöksiä tv- toimijoiden velvoitteesta tuottaa äänitekstityspalvelu suomen- ja ruotsinkielisenä samaan ohjelmaan taikka äänitekstityspalvelun lisäämisestä vieraskielisten ohjelmien lisäksi vieraskielisiä osuuksia sisältäviin suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmiin.

Kuuloliitto ja Kuurojen liitto kiinnittävät huomiota ehdotettuun säännökseen, että ääni- ja tekstityspalvelua ei tarvitse liittää musiikkiesityksiin eikä urheiluohjelmiin. Kuurojen liitto toteaa, että kehittyvä puheentunnistus ja simultaanitekstitystekniikat ovat luomassa mahdollisuuksia edellä mainittujen ohjelmistojen toteuttamiseen kaikille saavutettavasti. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että esitetty säännös vastaa voimassaolevaa säännöstä. Vaikka tekniikka kehittyy Kuurojen liiton esittämällä tavalla, on vielä liian aikaista velvoittaa tv-toimijat käyttämään tekniikkaa, joka on vielä kehitysvaiheessa. Ministeriö seuraa tekniikan kehitystä ja ehdottaa tarvittaessa säännösten muuttamista.

Kuuloliitto ry ja Kuurojen liitto kysyivät lausunnoissaan, miten eri yleisöryhmiä palvelevat ohjelmistot määritellään käytännössä, miten alan toimijat voivat ennakoida niille mahdollisesti tulevia velvoitteita ja milloin kanavalla on siinä määrin monipuoliset, suomen- tai ruotsinkielisiä ohjelmia sisältävät ohjelmistot, että siltä edellytetään ääni- ja tekstitysvelvoitetta.

Ministeriö toteaa, että ehdotetun 211 §:n 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan useita eri yleisöryhmiä palvelevaksi ohjelmistoksi. Voimassa olevan televisio- ja radiotoiminnasta annetun asetuksen 8 §:n mukaan liikenne- ja viestintäministeriö vahvistaa päätöksellään ne ohjelmistotoimiluvan haltijan ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä. Näin on tarkoitus tehdä jatkossakin. Hallituksen esitystä valmisteltaessa on katsottu, että velvoite tulisi asettaa valtakunnallisille ohjelmistoille MTV3 ja Nelonen.

Kuuloliitto ry ja Kuurojen liitto ovat lausunnoissaan kysyneet, että miten käy tekstitysvelvoitteen, jos kanavalla eri yleisöryhmiä palvelevat ohjelmistot merkittävästi vähenevät tai uutis- ja ajankohtaisohjelmat poistuvat ohjelmistosta. Ministeriö toteaa, että televisio- ja radiotoiminnasta annettua asetusta sekä asiaan liittyvän ministeriön päätöstä on tarkasteltava määräajoin uudestaan.

Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksut

Yleisesti toimijat ovat suhtautuneet myönteisesti televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksujen alentamiseen kaupallisilta toimijoilta. Ficom ry, Sanoma, DNA Oyj ja MTV Oy katsovat lausunnoissaan, että valvontamaksut

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

tulisi poistaa kokonaisuudessaan kaupallisilta televisio- ja radiotoimijoilta. Osa yhtiöistä kritisoi niitä, koska ne kohdistuvat vain antennijakeluun eivätkä ole teknologianeutraaleja.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että käytännössä Viestintäviraston valvonta painottuu toimiluvanvaraisten toimijoiden valvontaan. Kaapelissa tv-toiminta ei ole luvanvaraista. Käytännössä kuitenkin kaapelissa toimivat yritykset toimivat myös antenniverkossa. Viestintävirasto on nettobudjetoitu virasto ja se saa suurimman osan tuloistaan erilaisina maksuina toimijoilta. Jos toimijoihin kohdistuvat maksut poistettaisiin, ne pitäisi kattaa valtion budjetista. Tietoyhteiskuntakaaren voimaantulon myötä rinnakkaislähetysten (SD- ja HD-kanavat) maksuvelvollisuus poistui, mikä kevensi yritysten maksuja tuntuvasti sekä vastaavasti leikkasi Viestintäviraston rahoitusta. Viestintävirasto katsoo lausunnossaan, että muutoksen aiheuttama valvontamaksun kokonaiskertymän väheneminen ei vielä esityksen mukaisena vaaranna Viestintäviraston lakisääteisten valvontatehtävien hoitamista.

Lain nimike

Perustuslakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota lain nimikkeeseen ”tietoyhteiskuntakaari” ja katsoi, että laintasoisen säädöksen nimikkeessä on syytä esiintyä sana ”laki”. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että tietoyhteiskuntakaari on nyt voimassaoloaikanaan vakiintunut lain nimekkeenä. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että myös muita ”kaari”- lain nimikkeitä on käytössä, esimerkiksi tällä hetkellä eduskunnan käsiteltävänä on esitys ulosottokaaren muuttamisesta HE 150/2017.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi